

Krkonošský národní park neboli KRNAP: Kdo nenavštívil pramen Labe, jako by nebyl

Krkonošský národní park - to není pouze Sněžka či pramen Labe. Tento národní park, který je nejstarším v České republice, je totiž nádhernou a u nás jedinečnou ukázkou arktalpínské tundry. Krkonoše jsou krásné také díky horským lesům, lučním enklávám a rozmanitým druhům zvířat a rostlin. Symbolem Krkonoš a součástí loga Krkonošského národního parku je zvonek český, který roste jen v tomto chráněném území. V Krkonoších je toho tedy k vidění opravdu hodně - pojďte společně s námi prozkoumat jeho historii, přírodní krásy i původní lidovou architekturu.

Krakonoš - bájný ochránce hor

Vzpomínáte si, kdy jste poprvé slyšeli o Krkonoších? Možná to bylo poprvé ve školní lavici, kdy jste se dozvěděli, že v tomto pohorí leží nejvyšší hora České republiky. Ale možná to bylo i dříve, a to díky známému televiznímu večerníčku **Krkonošské pohádky**, který se vysílá už od roku 1973. I proto si snad téměř každý spojí Krkonoše s bájnou bytostí, která ochraňuje hory a stará se o tamní počasí. S Krakonošem.

Krakonoše, nebo také **Rýbrcoula**, ovšem v národním parku nepotkáte. Autor tohoto článku prochodil Krkonoše křížem krážem, ale po Krakonošovi ani vidu, ani slechu. Místo něj vás ovšem **Krkonošský národní park** jistě uchvátí přírodními scenériemi, množstvím turisticky lákavých míst i kvalitou služeb. A když budete mít štěstí, tak uvidíte **sojku obecnou**, která možná bude o vašem pobytu informovat samotného Krakonoše.

Základní informace o národním parku

Ale zpátky k původnímu tématu. **Krkonošský národní park** se rozkládá na území o rozloze téměř 550 km² (včetně ochranné zóny). Nachází se v severovýchodní části republiky a je součástí dvou krajů (Královéhradeckého a Libereckého) a tří okresů (Trutnov, Semily a Jablonec nad Nisou). Krkonoše tvoří přirozenou hranici České republiky s Polskem o délce zhruba 40 km a sahají i do území našeho severního souseda, tedy Polska. Krkonoše jsou také **nejvyšším pohořím u nás** a **Krkonošský národní park** leží v nadmořské výšce v rozmezí od 400 m n. m. až po 1602 m n. m. V české části Krkonoš se nachází více než 50 vrcholů v nadmořské výšce přes 1000 m n. m.

Národní park vyhlásili nejdříve Poláci, až poté Češi

Přestože obyvatelé Krkonoš byli s přírodou vždy velmi spojeni, v minulosti ji ovšem pouze využívali a devastovali. Kvůli zakládání pasteveckých luk, zemědělství a dřevařskému i hornickému průmyslu byl původní přírodní ráz Krkonoš ohrožen. A tak na začátku minulého století vznikly první **snahy o ochranu tohoto unikátního přírodního území**. Už v roce 1904 byl vydán výnos, který sděloval, že je nutné chránit krkonošskou květenu. V tom samém roce založil hrabě **Jan Nepomuk Harrach** na území Krkonoš první rezervaci. Ta ovšem sloužila pouze pro soukromé účely hraběte a měla rozlohu jen 60 hektarů.

V roce 1923 se ochrannářské snahy posunuly zase o krůček dál, když profesor František Schustler chtěl nechat Krkonoše vyhlásit za národní park. To se však nepodařilo a kvůli druhé světové válce přišla horská krajina k dalším újmám. I v nejvyšších polohách byly budovány asfaltové silnice a krajinu také narušil nespočet **betonových bunkrů**, které ale k obraně demokratického Československa nebyly nakonec ani použity.

V roce **1959** byl vyhlášen polský **Karkonoski park narodowy**, což sloužilo jako příklad pro české ochránce přírody. I oni se však dočkali, a to o čtyři roky později - **17. května 1963 byl vyhlášen Krkonošský národní park**, který se tak stal vůbec **prvním národním parkem u nás**. Dalším významným datem je rok 1992, kdy byly Krkonoše zařazeny do světové sítě biosférických rezervací UNESCO. O národní park se stará vládní organizace KRNAP, jejímž ředitelem je od roku 2008 Jan Hřebačka.

Podobnou přírodu v Česku jinde nenajdete

O Krkonoších se říká, že jsou ostrovem Arktidy uprostřed Evropy, a to kvůli unikátnímu spojení severské a alpské přírody, čemuž se odborně říká **arktoalpínská tundra**. Krkonoše totiž byly v minulosti modelovány dvěma obrovskými ledovci, díky nimž můžeme na zdejších horách pozorovat **kary, ledovcová údolí či morény** a můžeme zde najít některé glaciální reliktu a organismy, které jsou typické spíše pro vyšší pohoří na severu či na jihu. Mezi rostlinami se jedná například o **ostružník morušku**, všivec krkonošský, lomikámen sněžný či šídlatku jezerní. Poslední dobu ledovou ale připomínají také bezobratlí živočichové jako **jepice horská**, slíďák ostnonožý nebo vrkoč severní.

Geologické okénko - kdy vznikly Krkonoše

Pokud vás zajímá geologie, vězte, že **Krkonoše vznikly už před 700 miliony let** v období starohor, kdy došlo k mohutnému vrásnění. Z této doby pochází svory či ortoruly, které jsou jednou ze základních krkonošských hornin. Poté ale samozřejmě následovat ještě dlouhý proces, který zahrnoval například další **alpinské vrásnění**, zvětrávání, eroze či zalednění, než Krkonoše získaly současnou podobu. Když už jsme zmínili horniny, tak je dobré připomenout, že Krkonoše jsou také bohaté na **vápenec**, který se tu stále těží. Jeho ložiska vznikla v období prvohor, kdy Krkonoše byly naposledy celé zalité mořem.

Národní park je rozdělen do tří ochranných zón

Aby bylo docíleno správné a smysluplné ochrany a rozvoje přírodního dědictví, je **Krkonošský národní park rozdělen do tří zón**. Nejprísnější je I. zóna, tzv. přísná přírodní, kde smí lidé chodit pouze po značených cestách. Do I. zóny totiž patří unikátní ekosystémy krkonošské arkoalpínské tundry, která má v Krkonoších nejvyšší přírodovědnou hodnotu. Poté existuje ještě II. zóna (řízená přírodní) a III. zóna (okrajová). Kolem Krkonošského národního parku je ještě ochranné pásmo, které už ale není jeho součástí. Ochranné pásmo tvoří přechod mezi III. zónou a průmyslově využívanou krajinou v Podkrkonoší. Do ochranného pásma spadají města jako Špindlerův Mlýn, Pec pod Sněžkou, Harrachov či Janské Lázně.

Kromě přírodních krás můžete objevovat i horské boudy

Po dlouhé věky si krkonošské pralesy žily vlastním životem. První kolonizátoři sem dorazili zhruba ve 12. - 13. století. V Krkonoších se tak postupně začalo rozvíjet zemědělství, dřevařský průmysl i hornictví. Více lidí ovšem do Krkonoš začalo proudit na začátku 19. století s rozvojem turistiky. Původní boudy určené pro hospodářství, na nichž dodnes můžete obdivovat specifickou **lidovou architekturu**, tak začaly sloužit pro účely turistického ruchu. I díky tomu je dnes i ve vysokých partiích Krkonoš spousta bud, kde si turisté mohou odpočinout a načerpat síly. Krásným příkladem horských bud, u kterých je zachován původní ráz, jsou například **Klínové boudy** stojící na úchvatných květnatých loukách.

Sněžku v létě denně zdolá až deset tisíc lidí

Když už je řeč o turistice, tak v tomto ohledu patří Krkonoše k nejoblíbenějším a nejvyhledávanějším destinacím. Krkonošský národní park totiž turisty láká až na **800 kilometrů značených cest**, takže objevovat toho zde můžete opravdu spoustu. A když dorazíte na nejvyšší horu Krkonoš, možná si řeknete, že „všechny cesty vedou na Sněžku“. Alespoň v letních měsících je totiž Sněžka doslova zahlcena turisty - během jednoho dne se zde vystřídá až deset tisíc lidí. Což je způsobeno i kvůli tomu, že velká část turistů zdolává Sněžku lanovkou, která byla nedávno rekonstruovaná. A ještě jedno zajímavé číslo - **českou část Krkonoš ročně navštíví až šest milion lidí**, z nichž nejvyšší procento směřuje na Sněžku a pramen Labe.

Krkonošský národní park - kam vyrazit?

- **Sněžka** - nejvyšší hora České republiky (1602 m n. m.), buď pěšky (zážitková, i když náročná, cesta Obřím dolem stojí za to), nebo lanovkou z Pece pod Sněžkou
- **Historický důl Kovárna v Obřím dole** - objevte Sněžku zevnitř díky podzemním štolám a tunelům, které dříve sloužily horníkům
- **Mumlavské vodopády** - jedny z nejkrásnějších vodopádů u nás se nachází poblíž Harrachova

- **pramen Labe** - ideální je výlet na pramen Labe spojit s procházkou na Zlaté návrší, kde je mohyla Hanče a Vrbaty
- **Pančavský vodopád** - nejvyšší vodopád v České republice (148 m), nachází se blízko Labské boudy a pramene Labe
- **Luční bouda** - zhruba 5 km od Sněžky, má vlastní minipivovar
- **Černá hora** - pokud nechcete stoupat po svých, můžete využít osmimístnou lanovku z Jánských Lázní, na vrcholu hory je mimo jiné rozhledna a v okolí se nachází Černohorské rašeliniště
- **Sněžné jámy** - mohutné ledovcové kary, odkud jsou krásné výhledy
- **Sklenářovice** - zaniklá vesnice uprostřed překrásné přírody na úbočí Rýchor (hřeben ve východní části Krkonoš)
- **Sklárna v Harrachově** - muzeum o historii sklářství v Podkrkonoší
- **Špindlerův Mlýn** - asi nejznámější horské středisko ležící v nadmořské výšce 718 m n. m., výborné startovní místo pro turistické výlety či projíždky na kole
- **Lesní hrádek Aichelburg** - obnovená zřícenina romantického hrádku, která se nachází nedaleko Horního Maršova
- **rozhledna Žalý** - jediná kamenná rozhledna v Krkonoších, nachází se nedaleko Benecka a Vrchlabí

Krkonoše jsou ideální také pro cyklisty i lyžaře

Kromě turistiky je ovšem Krkonošský národní park vynikající volbou také pro milovníky cyklistiky. Méně zdatní cyklisté mohou jezdit v podhůří, naopak ti, kteří se neobávají velkých kopců, si mohou **vyjet například až k Luční boudě**. A pokud by se vám zachtělo jezdit po vrcholcích hor, ale šlapat do kopce se vám příliš nechce, tak můžete využít lanovky, které vás svezou spolu s kolem.

Nesmíme zapomenout na to, že Krkonoše jsou oblíbené nejen v letních měsících, ale také v zimní sezóně. Krkonošský národní park je totiž protkán množstvím sjezdovek, které nabízejí kvalitní lyžování. Mezi nejvyhlášenější zimní střediska patří Špindlerův Mlýn a jeho areál Svatý Petr, **největší lyžařský resort v Česku** ovšem vznikl propojením areálů na Černé hoře a v Peci pod Sněžkou. V Krkonoších se také skvěle běhá na běžkách, pro účely klasického lyžování jsou totiž udržovány tratě v délce 500 kilometrů.

Nepodceňujte krkonošské počasí

Ještě malé upozornění na závěr. Před každým výletem do hor počítejte s tím, že **národní park** vás může nemile překvapit. A to svým **drsným klimatem**, které je typické pro zmiňovanou arktalpinskou tundru. Nejedna turista už v Krkonoších doplatil na rychlou změnu počasí, která je charakteristická pro naše nejvyšší pohoří. Příkladem i varováním budiž známý příběh o **Bohumilu Hančovi a Václavu Vrbatovi**, kteří v březnu roku 1913 umrzli při závodě na lyžích nedaleko Labské boudy kvůli náhle zhoršené viditelnosti a sněhové vánici. Krkonoše jsou sice nádherné a majestátní, ale rozhodně se nevyplatí je podceňovat. Ať už věříte na Krakonoše, nebo ne.

zdroj úvodního obrázku: kr-kralovehradecky.webnode.cz